

ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ

Загальна інформація та рекомендації

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	В - Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В9 Історія та археологія, В10 Філософія
Освітня програма	Європейські студії
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	2 курс
Обсяг дисципліни	16 кредитних модулів ECTS (480 годин)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Підсумкова атестація
Розклад захистів	Згідно графіку ухваленого розпорядженням по університету, https://schedule.kpi.ua/
Мова викладання	Українська
Інформація про відповідальних за дипломне проектування на кафедрі	Д.ф.і., викладачка Тарасюк Марина Юріївна 044-204-90-23; tarasiuk.maryna@i11.kpi.ua
Профіль наукових керівників	https://history.kpi.ua/department/academic-staff/tarasyuk/
Розміщення курсу	Платформа Google-клас «Виконання магістерської дисертації» https://classroom.google.com/c/ODI5MzMwMjQxMjA2?hl=ru&cjc=yry6qjn Код курсу: ууру6qjn

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Підготовка та захист магістерської дисертації (надалі – МД) є завершальним етапом навчання здобувачів вищої освіти (надалі – здобувачі) другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності В9 Історія та археологія, В10 Філософія за освітньо-науковою програмою «Європейські студії» (надалі - ОНП).

Захист магістерської дисертації – це випускна атестація здобувачів, що у відповідності до вимог ОНП «Європейські студії» (введених в дію Наказом ректора НОН/201/2022 від 30.06.2022 р.) встановлює відповідність засвоєних здобувачами компетентностей та програмних результатів навчання наведених нижче.

Інтегральна компетентність:

ІК - Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері історії, філософії та гуманітаристики.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу для прийня.
ЗК 02	Здатність спілкуватися державною та іноземною мовою та як усно, так і письмово з представниками інших (різних) професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
ЗК 03	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт
ЗК 04	Цінунання та повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК 05	Здатність розробляти проєкти та управляти ними, працювати в міжнародному контексті.
ЗК 06	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, проведення досліджень на відповідному рівні
ЗК 07	Здатність працювати автономно
ЗК 08	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

ФК 01	Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію. Здатність критично працювати з філософськими текстами, застосовувати різні методи аналізу та інтерпретації.
ФК 02	Здатність планувати і виконувати наукові дослідження в галузі історії та археології. Здатність використовувати історико-філософську спадщину в осмисленні та розв'язанні дослідницьких проблем.
ФК 03	Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук, усвідомлювати зв'язки філософської спеціалізації з іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.
ФК 04	Здатність формулювати та аргументувати актуальні філософські ідеї, доказово й обґрунтовано викладати результати дослідження. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.
ФК 05	Здатність обирати і застосовувати найбільш ефективну методологічну стратегію дослідження.
ФК 06	Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проєкти.
ФК 07	Здатність здійснювати аналіз, оцінку і прогнозування соціальних, політичних, економічних та культурних процесів із застосуванням фахових знань. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.
ФК 09	Здатність професійно проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу європейської та євроатлантичної інтеграції України на підставі принципу україноцентризму. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проєкти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.
ФК 10	Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для

	проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології.
ФК 11	Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.
ФК 12	Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень у різних формах наукової комунікації. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.

Програмними результатами навчання є:

ПРН 1	Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної та філософської науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень, застосовувати релевантні методи їх аналізу та інтерпретації.
ПРН 2	Здійснювати інтелектуальний пошук, виявляти і критично осмислювати актуальні проблеми учасної філософської думки, розробляти їх в рамках власного філософського дослідження.
ПРН 3	Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науковопопулярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.
ПРН 4	Знати і використовувати фаховий словник та філософські засоби для донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.
ПРН 5	Розробляти й реалізовувати історичні, філософські та міждисциплінарні проекти з урахуванням сучасних методологічних підходів.
ПРН 6	Вміти реконструювати історичний поступ світової філософії, еволюцію філософських ідей і проблем.
ПРН 7	Застосовувати у професійній діяльності у сфері філософії, історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології в професійній діяльності, у тому числі для пошуку, збереження і оброблення інформації, для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.
ПРН 8	Пропонувати та обґрунтовувати нові підходи до розв'язання задач і проблем.
ПРН 9	Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.
ПРН 10	Використовувати методологію та пізнавальні засоби, що властиві філософії та її застосуванням.
ПРН 11	Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.
ПРН 12	Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.
ПРН 13	Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.
ПРН 14	Розуміти зв'язки філософії з іншими напрямками філософського дискурсу та іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.

ПРН 15	Розробляти і викладати історичні та філософські дисципліни у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій, а також принципів і практик європейських країн.
ПРН 16	Брати участь у наукових дискусіях з філософії та міждисциплінарних проблем обговореннях філософських питань з експертами з інших галузей знань.
ПРН 17	Аналізувати, оцінювати і прогнозувати соціальні, політичні, економічні та культурні процеси із застосуванням фахових знань та спеціалізованих навичок розв'язання складних задач філософії.
ПРН 18	Використовувати набуті знання в практиці європейської та євроатлантичної інтеграції України, зокрема проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу інтеграційних процесів.
ПРН 19	Приймати ефективні рішення з питань управління складною професійною та/або навчальною діяльністю у сфері філософії.
ПРН 20	Узагальнювати результати власних наукових досліджень у сферах історії та філософії і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики.
ПРН 21	Планувати і виконувати наукові дослідження з філософії та дотичних питань, формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки, презентувати результати досліджень в різних формах наукової комунікації.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Дисципліна заснована на попередньому виконанні ПО 11 – науково-дослідна практика, і є фінальною в циклі підготовки магістра. Закінчення її опанування пов'язане з захистом дисертації та отриманням диплома про освіту.

Освітній компонент «Виконання магістерської дисертації» спрямований на формування здатності до самостійного наукового дослідження в міждисциплінарному гуманітарному та соціально-політичному контексті. Магістерська робота виступає комплексним аналітичним продуктом, що поєднує методи історії, політології, філософії та культурології й відображає здатність здобувача критично інтерпретувати європейські інтеграційні процеси та місце України в європейському просторі.

Метою дисципліни є опанування теоретичних і методологічних засад дослідницької роботи, розвиток навичок аналізу джерел, формулювання наукової проблеми, побудови аргументації та презентації результатів відповідно до академічних стандартів. Предметом вивчення є принципи, етапи та інструменти підготовки магістерської дисертації, включно з вибором методів, структурою дослідження та практиками академічної доброчесності.

Результати навчання передбачають:

- здатність формулювати мету й завдання дослідження;
- здійснювати критичний аналіз літератури та джерел;
- обирати та застосовувати наукові методи;
- виконувати самостійне комплексне дослідження;
- готувати науковий текст дисертації;
- презентувати й аргументувати отримані результати;
- демонструвати академічну відповідальність та автономність у науковій практиці.

Робота над магістерською дисертацією є процесом, який триває упродовж всього періоду підготовки магістранта за ОНП (1 рік та 9 місяців). Цей процес можна розбити на основні кроки:

1. вибір наукового керівника та ухвалення теми наукового-дослідження МД (затвердження на кафедрі);
2. проходження науково-дослідної практики та ухвалення остаточної теми МД до наказу по Університету;
3. отримання допуску до захисту МД в екзаменаційній комісії (надалі – ЕК) за рішенням кафедри;
4. захист МД в ЕК.

Основними вимогами до формування теми наукового-дослідження та остаточної теми МД до наказу по Університету є наступними.

- має бути спрямована на практичне вирішення наукових проблем та професійних завдань з галузі 03 «Гуманітарні науки»;
- має бути спрямована на вирішення наукової проблеми в результаті дослідження предмету дослідження.

Тема повинна бути узгоджена з науковим керівником та ухвалена на кафедрі за письмовою заявою здобувача на ім'я завідувача кафедри.

Графік роботи над магістерською дисертацією

№ п/п	Місяць	Дії студента	Примітка
Перший рік навчання та виконання магістерської дисертації			
1	Вересень (1 семестр)	1. Обрання наукового керівника /консультанта для курування МД. 2. Обрання первинної теми МД, формування мети та завдань дослідження, обрання об'єкта та предмета. 3. Затвердження теми на кафедрі.	Узгодити та виконувати план роботи на 1 семестр, ухвалений кафедрою.
2	15 листопада – 15 січня	1. Ґрунтовне ознайомлення з предметною галуззю; 2. Формування структури МД; 3. Визначення графіка роботи над першими розділами. 4. Вивчення літератури, пошук додаткових літературних джерел; 5. Робота над першими розділами магістерської дисертації; 6. Визначення плану проведення наукового дослідження; 7. Визначення графіка роботи над наступними розділами МД на 2 семестр.	
3	До 15 лютого	1. Звіт за 1-й семестр. 2. Надати на ухвалення кафедрою наукового керівника та тему наукового-дослідження МД на практику 3. Ухвалення плану на 2-й та 3-й семестр. 4. Ухвалення індивідуального плану роботи з виконання МД	
4	Протягом другого	1. Робота над розділами МД згідно плану роботи; 2. Проведення наукового дослідження для реалізації	Розпочати оформлення

№ п/п	Місяць	Дії студента	Примітка
	семестру	поставленої задачі за темою наукового дослідження.	тексту МД за вимогами кафедри
6	До 01 червня	За потреби: - змінити наукового керівника та тему наукового дослідження - внести зміни до плану роботи на 3-й семестр другого року навчання	
Другий рік навчання та виконання магістерської дисертації			
7	Протягом третього семестру	1. Робота над розділами МД згідно плану роботи; 2. Проведення наукового дослідження, в тому числі розроблення програмного забезпечення; 3. Визначення графіка роботи над практичним розділом та планом роботи на науково-дослідній практиці	Продовжити оформлення тексту МД за вимогами кафедри
8	Кінець грудня – середина січня	Визначитись з місцем практики. Звіт за 2-3 семестр Отримати рекомендацію, щодо допуску до практики	Оформлення та підписання договорів та силабусів з базою практики. Оформлення наказу на практику.
9	До засідання кафедри в січні	Підписати на базі практики індивідуальне завдання на практику. Отримати допуск до практики.	
10	Лютий - Березень (5 тижнів)	1. Науково-дослідна практика (практика). 2. Проведення наукового дослідження: - робота над розділами магістерської дисертації; - підготовка публікації (тези, стаття в журналі категорії не нижче «Б»); 3. Звіт з практики. 4. Відгук наукового керівника МД. 5. Надання пакету документів з практики (паперові та електронні). 6. Захист практики	Ухвалення теми МД до наказу по Університету
12	Квітень - Травень (за два тижні до роботи ЕК)	1. Завершення підготовки розділів МД. 2. Перевірка тексту МД на схожість для виявлення академічної не добротності. 3. Відгук наукового керівника МД 4. Надати до засідання кафедри пакет документів (паперові та електронні) з захисту МД	За два тижні до роботи ЕК отримати допуск до захисту МД та направлення до рецензента
13	Травень (за тиждень до роботи ЕК)	Надати МД рецензенту. Отримати рецензію. Надати відповідальному презентацію з захисту МД в ЕК	
14	Травень	Захист МД згідно графіку	

Протягом всього періоду навчання здобувач ухвалює план роботи на кожний семестр та

звітує про їх виконання. Для цього кафедрою ухвалена форма «Індивідуального плану роботи магістра за темою МД» та звіти до неї.

2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ

Документація МД складається з таких структурних елементів:

1. Титульна сторінка
2. Завдання на МД
3. Реферат– українською та англійською мовами
4. Зміст МД (рекомендується не більше 3 розділів).
5. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за потреби)
6. Вступ
7. Аналіз історіографії та джерел.
8. Основні розділи МД (Аналіз, виконання завдань дослідження, пропозиції та зауваги здобувача) та загальними висновками до кожного із них.
9. Загальні висновки
10. Список використаних літературних джерел
11. Додатки.

Вибір теми є одним із найбільш відповідальних і стратегічно значущих етапів підготовки магістерської дисертації, оскільки саме він задає концептуальні рамки, дослідницьку оптику та подальшу логіку всього наукового проекту. Тема повинна відповідати профілю освітньо-наукової програми «Європейські студії» та належати до відповідної галузі знань — «Історія та археологія» або «Філософія». Водночас вона має свідчити про здатність здобувача формулювати наукову проблему, визначати її актуальність та адекватно добирати методологічний інструментарій.

Ключові критерії добору теми включають:

Актуальність. Обрана тема має інтегруватися в сучасні академічні дискусії, відповідати суспільним викликам та сприяти глибшому розумінню історичних, культурних, філософських або політичних процесів у європейському контексті. Важливо, щоб здобувач обґрунтував її значущість не лише на теоретичному, а й на практичному рівні.

Джерельна та літературна забезпеченість. Тема повинна мати достатню та доступну джерельну базу. Для ОНП «Європейські студії» особливо цінується робота з матеріалами іноземними мовами, що демонструє мовну компетентність здобувача та підсилює міжкультурний вимір дослідження (відповідно до ЗК 2). Перед остаточним затвердженням теми здобувач має переконатися в наявності достатньої кількості наукових праць і джерел.

Проблемність і наукова новизна. Тема не повинна бути описовою або повторювати вже відомі дослідження без доданої вартості. Її ядром має бути чітко окреслена наукова проблема, що потребує аналітичного осмислення, критичної оцінки та побудови власного аргументу. Наприклад, замість загальної теми «Історія Ради Європи» доцільніше сформулювати проблемно-орієнтовану: «Трансформація ціннісних орієнтирів Ради Європи в контексті кризи мультикультуралізму: історико-філософський аналіз».

У вступі (не більше 4 сторінок) здобувач повинен послідовно розкрити: актуальність обраної теми; наукову новизну; мету та завдання дослідження; об'єкт і предмет; методи, застосовані у межах міждисциплінарного підходу; апробацію результатів; наявні публікації за темою; структуру та загальний обсяг роботи. Такий вступ забезпечує повне розуміння

дослідницької логіки й відповідає вимогам ОНП «Європейські студії».

При формуванні меті роботи доцільно застосовувати слова: “визначити”, “встановити”, «реконструювати» тощо. Не рекомендується застосовувати слова: “дослідити”, “вивчити”, “проаналізувати», тому що ці слова вказують на завдання дослідження, а не прикінцеву мету.

Основні розділи дисертації мають відображати:

1. Аналіз історіографії та джерел.

Цей розділ включає системний критичний огляд наукових праць, що стосуються теми, виокремлення ключових підходів, дискусій і лакун у дослідженні. Обов'язково подається характеристика джерельної бази: її склад, типологія, ступінь репрезентативності та надійності, а також обмеження та можливі викривлення, які впливають на інтерпретацію матеріалу. У розділі має бути показано, які саме джерела дозволяють розв'язати дослідницькі завдання, і чому вони були обрані.

Якість магістерської дисертації безпосередньо визначається повнотою, різноманітністю та академічною добротністю використаної джерельної бази. В межах ОНП «Європейські студії» формування джерельного корпусу повинно відповідати принципам репрезентативності, методологічної обґрунтованості та відповідності об'єкту й предмету дослідження. Дотримання цих вимог забезпечує не лише наукову надійність отриманих висновків, а й демонструє здатність здобувача працювати з комплексом джерел різного походження та типології.

До складу джерельної бази можуть входити:

- неопубліковані джерела — документи державних, приватних та інституційних архівів, музейні колекції, офіційне листування, матеріали фондів; їх наукове опрацювання та введення до наукового обігу значно підвищує дослідницьку новизну роботи та відповідає вимогам ПРН 13 щодо оволодіння методами роботи з первинними джерелами;
- опубліковані джерела — збірники документів, мемуарна література, матеріали періодики, статистичні щорічники, звітні державні документи, офіційні публікації міжнародних організацій;
- філософські тексти та інтелектуальні першоджерела — трактати, есеїстика, полемічна література, листування мислителів, які формують теоретико-методологічний фундамент дослідження та забезпечують глибину концептуального аналізу;
- соціологічні матеріали, емпіричні дані та інтерв'ю — у випадку залучення методів усної історії, якісної чи кількісної соціології, аналізу громадської думки або вивчення сучасних суспільних процесів.

Критичний аналіз джерел є обов'язковою складовою наукового апарату дисертації. Здобувач повинен оцінювати походження джерела, авторську перспективу, інтелектуальні та політичні контексти його створення, ступінь достовірності та можливі обмеження. Особлива увага має бути приділена співставленню різних типів джерел, виявленню суперечностей та формуванню аргументованої авторської позиції.

Систематизація та аналітичне опрацювання джерельної бази повинні розпочинатися на ранніх етапах роботи, оскільки саме структуроване, методично вивірене накопичення матеріалу створює підґрунтя для подальшого наукового викладу та формування якісних дослідницьких висновків.

2. Аналітична частина.

У цьому блоці відбувається розгортання основного змісту дослідження: виконання поставлених завдань, застосування методів (порівняльно-історичного, соціокультурного, кількісного чи інших), аргументація дослідницької позиції та побудова логічної структури

викладу. Залежно від теми МД, розділи можуть містити порівняльний аналіз різних джерел, реконструкцію історичних процесів, інтерпретацію емпіричних даних чи формування власних концептуальних моделей. Кожен підрозділ має демонструвати, як саме автор рухається від фактів до узагальнень. Важливо, що:

- Текст повинен бути аргументованим, логічним та послідовним.
- Необхідно уникати надмірної описовості, надаючи перевагу аналітиці.
- Обов'язковим є посилання на джерела при наведенні фактів, цифр або цитат.
- У роботах з філософії акцент робиться на концептуальному аналізі, реконструкції ідей та аргументації.
- У роботах з історії та археології домінує робота з фактами, хронологією, речовими джерелами.
- Варто пам'ятати про міждисциплінарний характер програми: історичний аналіз повинен збагачуватися філософською рефлексією, а філософські узагальнення — спиратися на конкретний історичний контекст.

3. Дослідницькі висновки, узагальнення та авторські пропозиції.

Фінальні підрозділи кожного розділу підсумовують проведений аналіз, виокремлюють ключові результати й окреслюють їх значення для розуміння теми. Доцільно сформулювати власні висновки, інтерпретації, а також запропонувати авторські підходи, корективи до усталених поглядів або перспективи подальших досліджень. Ці підсумки мають логічно підводити до загального висновку МД та демонструвати досягнення поставленої мети.

Фінальний розділ — **загальні висновки** — узагальнює основні результати, окреслює їхнє теоретичне й практичне значення та визначає перспективи подальших досліджень.

Список використаних джерел оформлюється відповідно до ДСТУ 3008:2015, АРА, Chicago або Harvard Style. У додатках можуть розміщуватися табличні матеріали, документи, ілюстративний матеріал, анкетні дані тощо.

Обсяг дисертації не може бути меншим ніж 90 сторінок (від вступу до списку джерел). Роботи, що не відповідають мінімальному обсягу, не оцінюються, і здобувач отримує 0 балів за контрольний захід «Оформлення МД». У випадку, якщо вищезазначений обсяг МД буде становити менше 100 сторінок МД **не оцінюється**, тобто студент отримує «0 балів» за контрольний захід «Оформлення МД» (п. 5 РСО).

Здобувач несе повну відповідальність за коректність прийнятих рішень, якість текстового та візуального матеріалу, а також відповідність роботи вимогам кваліфікаційних досліджень та чинним нормативним документам. Структура основної частини у разі необхідності може бути змінена за домовленістю з науковим керівником магістерської дисертації.

Текстова частина магістерської дисертації оформлюється згідно з вимогами:

- мова – українська;
- формат аркушів – А4;
- шрифт – Times New Roman, 14 пунктів;
- міжрядковий інтервал – 1,5 лінії;
- вирівнювання: по ширині сторінки;
- міжінтервальний інтервал (до / після) – 0;
- параметри сторінки: ліве поле – 2,5 см, праве – 1 см; верхнє і нижнє – не менше за 1,5см.
- нумерація сторінок (крім титульної сторінки) – у правому верхньому куті. На титульному аркуші номер не ставиться, але він враховується у загальній нумерації.
- зміст.

Заголовки структурних частин (ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ) друкуються великими

літерами жирним шрифтом посередині рядка. Заголовки підрозділів — з абзацу малими літерами (крім першої великої) жирним шрифтом. Крапка в кінці заголовків не ставиться. Кожен розділ починається з нової сторінки

Вимоги до шрифту елементів формул: - звичайний символ – Times New Roman, 14 пунктів; - великий символ– Symbol або Times New Roman, 16 пунктів; - звичайний індекс – Times New Roman, 12 пунктів; - маленький індекс – Times New Roman, 12 пунктів.

Таблиці повинні мати порядковий номер та назву по центру жирним шрифтом. Посилання на таблицю у тексті виконується за її номером. Наприклад, «Згідно з таблицею 2.3». Якщо таблиця не може бути розміщена на одній сторінці, то її поділяють на частини, кожна з яких розміщується на окремій сторінці та починається з рядка-заголовку з назвами. Великі таблиці розміщують у додатках.

Рисунок повинен мати підписаний напис, який містить порядковий номер та назву рисунка. Напис розташовується під рисунком та вирівнюється по центру. Посилання на рисунок у тексті виконується за його номером, розташованим після скорочення «рис.». Наприклад, «Згідно з рис. 2.2». Якщо у МД використовується велика кількість рисунків чи зображень, вони виносяться у додатки з покликанням на них у тілі тексту. Перед та після підпису рисунка обов'язково повинно бути відступ в одну строку.

Обов'язкова вимога до посилання на джерела інформації в тексті ДР. Всі цифри, факти, думки вчених, цитати, формули повинні мати посилання згідно з обраним магістром бібліографічним стилем. Бажано використовувати таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо. Список використаних джерел в МД (не менше 20-25 джерел) оформляється згідно з діючими правилами та у випадку електронного джерела - з обов'язковим наданням URL-коду.

Науковий керівник магістерської дисертації передає остаточний електронний варіант кваліфікаційної роботи відповідальній особі кафедри для перевірки на академічний плагіат. Після проведення перевірки керівник отримує звіт подібності, що містить показник збігів/ідентичності тексту, і на його основі здійснює експертну оцінку, формує висновок про оригінальність роботи та включає його до відгуку¹.

Відповідальна особа кафедри отримує від наукового керівника фінальну версію дисертації та проводить її перевірку в системі StrikePlagiarism.com. Вона формує звіт подібності встановленої форми й передає його науковому керівнику за умови, що відсоток подібності не перевищує 5 %. У разі перевищення цього показника здобувач зобов'язаний доопрацювати текст і повторно пройти перевірку, що здійснюється на платній основі згідно з п. 4.4 додатка 1 до Положення про систему запобігання академічному плагіату.

Заборається: вносити будь які виправлення та/ або доповнення в текст МД після перевірки її на наявність схожості тексту² та отримання рецензії на неї.

Відгук наукового керівника з висновком про наявність академічного плагіату є підставою для недопущення роботи до захисту, а здобувач може бути притягнений до академічної відповідальності відповідно до чинного законодавства.³

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ЗАХИСТУ

Рекомендується така структура доповіді:

- актуальність теми та її мета;

¹ П. 5.33 [11 https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/pologennia_ek_atestaciia_2023.pdf

² Окрім списку літератури та посилань на неї в тексті ДР

³ П. 5.35. URL: https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/pologennia_ek_atestaciia_2023.pdf

- наукова новизна роботи;
- апробація (на яких конференціях доповідались / публікувались статті за результатами дослідження);
- постановка задачі та об'єкт дослідження;
- основні результати дослідження;
- висновки та подальші перспективи досліджень.

Презентація до доповіді

Презентація має логічно доповнювати та ілюструвати, але не повторювати текст доповіді. Текстова інформація на слайдах презентації має бути лаконічною.

Перший слайд презентації повинен містити назву магістерської дисертації (відповідно до наказу), прізвище та ім'я здобувача, прізвище, ініціали, науковий ступінь, учене звання наукового керівника / консультанта.

На другому слайді розміщують чітко та лаконічно сформульовану постановку задачі, актуальність, мету, об'єкт та предмет дослідження, поставлені задачі та методи.

На наступних слайдах демонструють основні результати дослідження у МД.

В кінці презентації наводять чітко й лаконічно сформульовані висновки та подальші перспективи досліджень теми МД.

Тривалість виступу – близько 10-12 хвилин. Презентація та доповідь повинні бути добре узгоджені у часі. Готуючись до виступу, обов'язково потрібно принаймні один раз проговорити доповідь вголос, одночасно запустивши презентацію, та перевірити час свого виступу.

Комплект документів для захисту

Магістрант подає в Екзаменаційну комісію такі документи:

- 1) зшита магістерська дисертація (*з усіма підписами, підписаними синьою ручкою або електронним верифікованим підписом*);
- 2) Звіт подібності та Експертна оцінка до звіту подібності;
- 3) рецензія;
- 4) відгук керівника;
- 5) документи про апробацію результатів МД (публікації, довідки про використання результатів роботи тощо);
- 6) індивідуальний навчальний план виконання МД
- 7) презентацію.

До дати захисту магістерської роботи здобувач зобов'язується надіслати в електронному вигляді МД та документи про апробацію результатів МД на електронному пошту кафедри, або інші використовувані електронні способи зв'язку.

4. НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ ТА ДОДАТКОВІ РЕСУРСИ

Основна література

1. Магістерська дисертація: організація, вимоги до структури, зміст та оформлення [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів ступеня магістра зі спеціальності 122 «Комп'ютерні науки» за освітньо-професійною та освітньо-науковою програмою «Комп'ютерні технології в біології та медицині» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; укладачі: Є. А. Настенко, В. А. Павлов, Г. А. Корнієнко, О. А. Аверьянова. - Електронні

- текстові дані (1 файл: 1.94 Мбайт). - Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. - 52 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/56049>.
2. Додаток 2 до наказу від 30.11.2020р. №НУ/22/2020 "Регламент організації і проведення захистів кваліфікаційних робіт та атестаційних екзаменів в дистанційному режимі" <https://osvita.kpi.ua/node/148>
 3. Положення про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського (Наказ № 7/178 від 01.10.2020р. зі змінами, внесеними наказом №НУ/71/2021 від 19.04.2021р., №НОН/130/2022 від 03.05.2022р.) <https://osvita.kpi.ua/node/35>
 4. Положення про відрахування, переривання навчання, переведення і поновлення здобувачів вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського. <https://osvita.kpi.ua/node/178>
 5. Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/37>
 6. Вимоги до оформлення дисертацій (Наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 №40 зі змінами внесеними згідно наказу МОН від 31.05.2019 р. №759) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>

Допоміжна література

1. Положення про систему запобігання академічному плагіату в національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/47>
2. Положення про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського (Наказ № НОН/228а/2022 від 21.07.2022р.) <https://osvita.kpi.ua/node/182>
3. ДСТУ 3008:2015 Звіти у сфері науки і техніки. Інформаційний стандарт України.URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/derzhstandart_3008_2015.pdf
4. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання» URL: <https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/02/pryklady-oformlennja-bibliorafichnoho-opysu-zhidno-dstu-8302.pdf>
5. Науково-дослідна робота за темою магістерської дисертації: комп'ютерні практикуми, семінарські заняття, домашня контрольна робота [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів ступеня магістра зі спеціальності 122 «Комп'ютерні науки» за освітньо-професійною програмою «Комп'ютерні технології в біології та медицині» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: В. А. Павлов, Л. М. Добровська, О. К. Городецька, Г. А. Корнієнко. - Електронні текстові дані (1 файл: 5.6 Мбайт). - Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. - 106 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/61660>
6. Науково-дослідна практика: організація, проходження та захист звіту [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студентів ступеня магістра, за освітньо-науковою програмою «Комп'ютерні технології в біології та медицині» спеціальності 122 «Комп'ютерні науки» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Є. А. Настенко, В. А. Павлов, Г. А. Корнієнко, О. А. Аверьянова. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,52 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 61 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/56462>
7. Academic Phrasebank. University of Manchester. – Режим доступу: <https://www.phrasebank.manchester.ac.uk/>
8. Guidance on Dissertation Writing. University of Edinburgh. – Режим доступу: <https://www.ed.ac.uk/institute-academic-development/postgraduate/workshops/dissertation>
9. Dissertations & Projects: A Guide. University of Leicester. – Режим доступу: <https://www2.le.ac.uk/offices/ld/resources/writing/writing-resources/dissertation>

10. Writing a Literature Review. Yale Poorvu Center. – Режим доступу: <https://poorvucenter.yale.edu/writing/assignments/literature-review>
11. Thesis Structure Guide. University of Melbourne. – Режим доступу: <https://services.unimelb.edu.au/academicsskills/learning/thesis>

Інформаційні ресурси

1. Платформа Google-клас «Виконання магістерської дисертації». URL: <https://classroom.google.com/c/ODI5MzMwMjQxMjA2?hl=ru&cjc=yury6qjn> (Код курсу: ууру6qjn)
2. Рекомендації щодо оформлення мультимедійних презентацій https://mmk.edu.vn.ua/uploads/images/articles/prurodnuchy/znz29/mylt_prez.doc
[file:///C:/Users/galin/Downloads/%D0%9E%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/galin/Downloads/%D0%9E%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%20(1).pdf)

5. ПОЛІТИКА ТА КОНТРОЛЬ

6.1. Заохочувальні бали

Заохочувальні бали:

Призначаються за обґрунтованим рішенням ЕК на підставі наданих здобувачем матеріалів що засвідчують практичну та наукову складову МД, а саме реалізацію отриманих результатів за темою МД- 3-5 балів⁴

5.2. Політика крайніх термінів

Особлива увага приділяється своєчасній підготовці МД здобувачем та надання її:

- на перевірку, а саме: науковому керівнику МД та відповідальному за перевірку на схожість тексту;
- на засідання кафедри разом з відгуком від наукового керівника, звіту подібності та Експертної оцінки до звіту подібності.

Граничні терміни подачі документів:

- Науковому керівнику на перевірку - 2-й тиждень квітня місяця, але не пізніше початку 3 тижня квітня місяця;
- Відповідальному за перевірку МД на схожість тексту – на початку 4-го тижня квітня місяця, але не пізніше середини 4-го тижня квітня місяця.
- На засідання кафедри – не пізніше середини 1-го тижня травня місяця.

Граничні терміни підготовки документів:

- Початкова версія МД на перевірку науковому керівнику – 2-й тиждень квітня, але не пізніше початку 3-го тижня квітня місяця;
- Виправлена версія МД для проходження перевірки на схожість тексту - на початку 4-го тижня квітня місяця, але не пізніше середини 4-го тижня квітня місяця.
- Експертна оцінка до звіту подібності - не пізніше початку 1-го тижня травня місяця.
- Відгук наукового керівника МД – не пізніше середини 1-го тижня травня місяця.

На засіданні кафедри в терміни з кінця 1-го тижня травня місяця і до середини 2-го тижня

⁴ Але загальна сума не повинна перевищувати 100 балів.

травня місяця на підставі наданих документів, а саме: готової МД, відгуку наукового керівника, Експертної оцінки приймається рішення щодо;

- Допуску/не допуску здобувача до захисту МД в ЕК;
- Призначення рецензента та направлення до нього готової МД до захисту.

6.3 Політика університету

Академічна доброчесність

Дотримання засад академічної доброчесності є фундаментальною передумовою підготовки та подання магістерської дисертації. Університет послідовно реалізує політику нульової толерантності до будь-яких форм порушення академічної етики, розглядаючи чесність, самостійність та відповідальність здобувача як ключові умови легітимності наукового знання та його суспільної цінності.

Відповідно до чинних нормативних актів України у сфері освіти, порушеннями академічної доброчесності вважаються:

- академічний плагіат — привласнення або оприлюднення чужих ідей, результатів, формулювань чи текстів без належного бібліографічного посилання;
- самоплагіат — повторне використання власних раніше опублікованих матеріалів без відповідного цитування або посилання на власні праці;
- фабрикація — навмисне вигадкування даних, джерел чи фактів, що не мають реального підґрунтя;
- фальсифікація — свідоме спотворення, модифікація або маніпуляція наявними даними чи результатами дослідження.

Кожна магістерська робота підлягає обов'язковій перевірці за допомогою сертифікованого програмного забезпечення для виявлення некоректних запозичень. Здобувач зобов'язаний долучити до дисертації Декларацію про академічну доброчесність, у якій офіційно підтверджує самостійність виконання дослідження, достовірність використаних матеріалів та коректність цитування.

У разі встановлення факту плагіату чи будь-якого іншого порушення академічної етики магістерська дисертація не допускається до захисту, а здобувач може бути позбавлений права продовжувати навчання. Академічна доброчесність у цьому контексті розглядається не як формальна вимога, а як невід'ємна частина культури наукової праці та академічної репутації університету.

Політика та ключові принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Інша необхідна інформація стосовно академічної доброчесності визначена у «Положенні про систему запобігання академічного плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/47>, а також на вебсторінці університету: <https://kpi.ua/academic-integrity>.

Норми етичної поведінки

Етична поведінка здобувача є ключовою передумовою чесного, відповідального та прозорого здійснення наукової діяльності. Дотримання норм академічної етики утворює довіру до університетської спільноти й гарантує легітимність отриманих результатів. Вимоги щодо етичних стандартів поведінки студентів та працівників визначено у розділі 2 Кодексу честі НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського». Повний текст доступний на сайті університету: <https://kpi.ua/code>

Політика використання штучного інтелекту

Особлива увага приділяється використанню технологій штучного інтелекту, оскільки їх застосування у навчальному та дослідницькому процесах є допустимим лише за умови дотримання відповідних академічних та правових норм. Порядок і принципи використання ШІ регламентуються офіційним документом «Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського».

Документ доступний за посиланням: <https://osvita.kpi.ua/node/1225>

Здобувач повинен чітко дотримуватися вимог Політики, зокрема: зазначити використані інструменти ШІ, уникати генерації фейкових даних, не використовувати моделі ШІ для обходу перевірки на плагіат, а також не допускати заміни власної аналітичної роботи машинним текстом, що суперечить принципам академічної доброчесності.

6. ВИДИ КОНТРОЛЮ ТА РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗАХИСТУ МД

Оцінювання проводиться згідно Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/37>

Згідно п. 6.7. Положення захист МД передбачає дві складові:

- якість МД (70%) – оцінюється якість пояснювальної записки (сучасність та обґрунтованість прийнятих рішень, правильність застосування наукових методів), текстового та презентаційного матеріалу (оформлення до вимог нормативних документів та стандартів);
- захист МД (30%) – якість захисту МД в ЕК (якість доповіді, ступінь володіння матеріалом, ступінь обґрунтування прийнятих рішень, вміння захищати свою думку тощо).

Система оцінювання (поточний контроль):

№ п/п	Вид критеріїв	Відповідальні за бали	Кількість балів
I складова – Якість МД			70
1	Обґрунтованість актуальності та новизни теми	Науковий керівник, Члени ЕК	20
2	Обґрунтування наукових методів та підходів до вирішення завдань дослідження, науковість прийнятих рішень на підставі проведеного дослідження	Науковий керівник, Члени ЕК	10
3	Якість викладу, достовірності та обґрунтування дослідження та результати виконання визначених завдань дослідження, ступінь досягнення мети роботи.	Науковий керівник, Члени ЕК	25
5	Оформлення МД *	Науковий керівник, Члени ЕК	10
6	Оформлення ілюстративного матеріалу (презентація)	Науковий керівник, Члени ЕК	5
II складова – захист МД			30

№ п/п	Вид критеріїв	Відповідальні за бали	Кількість балів
7	Доповідь та захист	Комісія ЕК	20
8	Відповіді на питання комісії ЕК	Комісія ЕК	10
Всього балів			100

*- 0 балів за оформлення МД студент отримує в наступних випадках: якщо обсяг МД буде становити менше 100 сторінок (див. п.3 силабусу); якщо МД не відповідає вимогам оформлення ДСТУ 3008:2015 та Посібника при другій перевірці звіту з практики.

Оцінювання I складової (якість МД):

5 балів	9 - 10 балів	23 - 25 балів	19 - 20 балу	Не менше 90% потрібної інформації або відповідності оформлення до вимог нормативних документів та стандартів
4 бали	7 - 8 балів	21 - 22 бали	15 - 18 балів	Не менше 75% потрібної інформації або відповідності оформлення до вимог нормативних документів та стандартів
3 бали	6 балів	16 - 20 бали	12 - 14 балів	Не менше 60% потрібної інформації або відповідності оформлення до вимог нормативних документів та стандартів
0 балів				Менше 60% потрібної інформації або відповідності оформлення до вимог нормативних документів та стандартів

Умови допуску до захисту МД в ЕК: допуск кафедри до захисту; надання на кафедру в паперовому та е-виді повного пакету документів (МД, відгук, рецензія, презентація, індивідуальний план роботи, публікації, заключення про проходження МД перевірки на схожість, експертна оцінка тощо).

Оцінювання II складової (захист МД):

29 - 30 балів	- доповідь повна та розгорнута. Здобувач надав повні відповіді на запитання комісії (не менше за 90% потрібної інформації)
23 - 28 балів	- доповідь повна але не повністю розгорнута. Здобувач надав не повні відповіді на запитання комісії (не менше за 75% потрібної інформації)
18 - 22 балів	- доповідь не повна та не розгорнута. Здобувач надав не повні відповіді на запитання комісії (не менше за 60% потрібної інформації), значні помилки
0 балів	- доповідь та відповіді на запитання комісії містить менше за 60% потрібної інформації або відповідь відсутня

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студент **не має право оскаржити** результати контрольного заходу згідно затвердженого положення Про апеляції в КПІ імені Ігоря Сікорського (затверджено наказом №НОН/128/2021 від 20.05.2021 р.) - <https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182>

Згідно п. 6.9 Положення після захисту МД кожний член екзаменаційної комісії підсумовує бали за складовою касті МД та складовою захисту МД, зводить до рейтингової оцінки, і далі на закритому засіданні екзаменаційної комісії підраховується середня рейтингова оцінка, яка переводиться до оцінок за університетською шкалою (Таблиця 1).

Таблиця 1. Відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Оцінка</i>
100–95	A	Відмінно
94–85	B	Дуже добре
84–75	C	Добре
74–65	D	Задовільно
64–60	E	Достатньо
Менше за 60	FX/F	Незадовільно

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено:

Д.ф.з історії, викладачкою кафедри історії Тарасюк Мариною Юріівною

Ухвалено кафедрою історії (протокол № від 14 від 18 червня 2025 року)

Погоджено НМКУ (протокол № 12 від 18 червня 2025 року)